

Høring av forslag til ny forskrift for vann- og avløpsgebyrer

Senja kommune legger med dette forslag til ny vann- og avløpsforskrift ut på høring. Frist for innsending av uttalelser er satt til 31. august 2024.

Hørings svar kan sendes post@Senja.kommune.no eller til Senja kommune, Postboks 602, 9306 FINNSNES.

1 Bakgrunn

Rammene for kommunale vann- og avløpsgebyr fastsettes i kommunal forskrift. Fra 2012 er kommunens adgang til å kreve inn vann- og avløpsgebyrer hjemlet i *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg*.

Forurensningsforskriften fra 2004 fastsetter de overordnede rammene for gebyrene og hovedreglene om utregning og innkreving. Bakgrunnen for utarbeidelse av ny forskrift er at kommunen ønsker en ny forskrift som er bedre tilpasset dagens forhold.

Vann- og avløpsgebyrene i Senja kommune bygger på selvkostprinsippet, det vil si at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes inn gjennom de gebyrene som abonnentene betaler. Kommunen har etter forurensningsforskriften ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. Over- eller underskudd i det enkelte år skal henholdsvis avsettes til eller trekkes fra bundne driftsfond. Avsatt overskudd fra det enkelte år tilbakeføres til abonnentene i form av lavere årsgebyrer i løpet av en femårsperiode. Tilsvarende vil fremførbare underskudd dekkes inn over årsgebyret i løpet av en femårsperiode. Vann- og avløpsgebyrene skal ikke brukes til å finansiere andre deler av kommuneforvaltningen.

2 Oppsummering

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret utformet slik at boligeiendommer skal betale per boenhet, mens næringsseiendommer skal betale tilknytningsgebyr etter kategorier basert på eiendommens gebyrpliktige areal.

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår å videreføre et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast og variabel del. Det er foreslått at boligeiendommer skal betale et fastgebyr per boenhet, mens næringsseiendommer skal betale fastgebyr etter fastsatte kategorier basert på den enkelte eiendoms vannforbruk de siste årene. Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukende abonnenter enn for en boligeiendom.

Den variable delen av gebyret fastsettes som hovedregel etter målt forbruk, men for abonnenter som ikke har vannmåler må kommunen stipulere forbruket. Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. I forslag til ny forskrift foreslås det en omregningsfaktor på 1,2 m³ per m² bruksareal.

Tabellene nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2024 ved ny og gjeldende VA-forskrift. Grønn bakgrunn i tabellen nedenfor betyr at abonnenten vil betale mindre etter ny forskrift enn i dag, mens rød bakgrunn betyr at abonnenten vil betale mer etter ny forskrift. Disse fargekodene er brukt gjennomgående utover i notatet. Det er tatt utgangspunkt i fire ulike nivåer for målt og stipulert forbruk; 72, 210, 1.500 og 30.000 m³.

Årsgebyr vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet) - stipulert	72	4 746	5 125
Enebolig (1 boenhet) - stipulert	210	6 954	6 707
Stort forretningsbygg - målt	1 500	30 469	42 990
Hotell - målt	30 000	520 720	558 800

Tabell 1 - Simulerte vanngebyrer ved ny og gammel forskrift

Årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet) - stipulert	72	4 152	3 661
Enebolig (1 boenhet) - stipulert	210	6 306	5 855
Stort forretningsbygg - målt	1 500	29 562	38 946
Hotell - målt	30 000	503 182	602 800

Tabell 2 - Simulerte avløpsgebyrer ved ny og gammel forskrift

3 Forslag til ny forskrift for vann og avløp

I dette kapittelet skisseres hovedtrekkene og spesielle forhold i forslaget til ny forskrift for vann og avløp.

3.1 Tilknytningsgebyr

Ved tilknytning til kommunalt vann- og/eller avløpsnett er det abonnenten som står for rørleggerkostnaden. Kommunen har således ikke direkte kostnader knyttet til tilknytningen. Kommunens kostnader er hovedsakelig knyttet til administrativ registrering av ny abonnent.

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret foreslått krevd ved hendelsene beskrevet i forskriftens § 2-1 første ledd bokstav a til d. Tilknytningsgebyret er utformet slik at boligeiendommer skal betale per boenhet, mens nærings- og kombinasjonseiendommer skal betale etter kategorier basert på eiendommens gebyrpliktige areal (BRA).

Det legges opp til å ilegge tilknytningsgebyr ved til-/påbygg av eksisterende nærings- og kombinasjonseiendom, som fører til at eiendommen plasseres i en annen kategori enn det er betalt for tidligere.

Samlede inntekter fra tilknytningsgebyr avhenger av nybyggings- og etableringsaktiviteten i kommunen og vil variere fra år til år. Dersom gebyrsatsen er for høy vil mange tilknytninger medføre at tilknytningsgebyrinntektene utgjør en betydelig andel av årets totale gebyrinntekter. Dette vil kunne påvirke muligheten til å holde årsgebyret stabilt, siden årsgebyret må reduseres ved overskudd på selvkostkalkylen. Norsk vann har derfor kommet med anbefalinger om at tilknytningsgebyret bør være lavt.

Dersom kommunen overtar privat vann- og/eller avløpsanlegg kan kommunen fastsette særskilt sats i det enkelte tilfellet.

Gebyrsatsen fastsettes årlig av kommunestyret og vil fremkomme av gebyrregulativet.

3.2 Todelt årsgebyr

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår å videreføre et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast del og en variabel del (tilsvarende alternativ 2 i figur 1). Valget av en todelt gebyrmodell begrunnes i at dette bedre vil fange opp tjenestenes kostnadssammensetning, samt at det gir anledning til å differensiere den faste delen av årsgebyret.

Samlede abonnementsgebyrinntekter skal fortrinnsvis dekke gebyrtjenestens forventede kapitalkostnader (kalkulatoriske renter og avskrivninger). Disse kostnadene kan ansees som faste og forbruksuavhengige.

3.3 Abonnementsgebyr (Fastledd)

I forslaget til ny forskrift foreslås det at bolig- fritidseiendom skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet. Det begrunnes med at de utnytter infrastrukturen likt uavhengig av bruksareal.

Nærings- og kombinasjonseiendom skal betale abonnementsgebyr etter fastsatte kategorier i gebyrregulativet, som er basert på vannforsyningskapasiteten til eiendommen. Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukende abonnenter enn for en boligeiendom.

Næringsabonnenter i ny forskrift vil bli inndelt i ni ulike kategorier som gir fra ett til trehundre abonnementsgebyrer. Tabellen under viser en oversikt over antall fastledd (abonnementsgebyr) basert på vannforsyningskapasitet. Dette gjelder for nærings- og kombinasjonseiendommer. Med kombinasjonseiendom menes eiendom hvor det både er næringsbygninger og bygninger for bolig.

Næringskategorier	Antall fastledd	m ³ lav	m ³ høy	Abonnenter vann	Abonnenter avløp
Kategori 1	1	0	300	384	250
Kategori 2	3	300	1 000	201	133
Kategori 3	6	1 000	3 000	62	51
Kategori 4	12	3 000	6 000	20	13
Kategori 5	24	6 000	20 000	6	1
Kategori 6	50	20 000	50 000	3	1
Kategori 7	100	50 000	150 000	3	0
Kategori 8	150	150 000	500 000	1	0
Kategori 9	300	500 000	2 000 000	2	0

Tabell 3 - Oversikt over næringskategorier, antall fastledd og antall abonnenter i hver kategori.

Den enkelte eiendom skal betale et gitt antall abonnementsgebyr etter denne tabellen basert på eiendommens høyeste vannforbruk de siste årene. Dette er en god og tilgjengelig approksimasjon på forsyningskapasitet til den enkelte eiendom og dermed også på kommunens infrastrukturkostnader per storforbrukende næringseiendom. Praksisen er i bruk i flere kommuner.

Uten en slik vektning ville hver næringsabonnent bare betalt ett abonnementsgebyr uavhengig av eiendommens relative andel av kommunens produksjons-/håndteringskapasitet. Dette ville resultert i en uheldig skjevdeling av kapitalkostnadene mellom bolig- og næringseiendommer. Antall fastledd følger en avtakende funksjon gitt vannforbruk.

3.3.1 Endring av tilordnet kategori for abonnementsgebyr

Det er ikke lagt opp til at tilordnet kategori for den enkelte eiendom skal kunne endres på basis av en reduksjon i vannforbruket. Det er flere årsaker til dette:

- Fastleddet skal dekke kommunens kostnader knyttet til den teoretiske leveringskapasiteten til hver abonnent.
- Kommunens infrastruktur avskrives lineært over 40 år slik at de faste kostnadene er relativt stabile over tid og er upåvirket av endringer i den enkelte abonnents varierende vannforbruk.
- Siden kommunens kostnader innenfor vann og avløp i sin helhet skal dekkes av abonnentene medfører endringer av kategoritilhørighet en kostnadsforskyvning fra en gruppe abonnenter til en annen.
- Dersom en abonnent gis anledning til å «søke» om tilordning til en annen kategori vil dette kunne få en uheldig smitteeffekt samtidig som det kan føre til en uønsket «etterspørsel» etter politisk særbehandling.
- Stadig endring av kategoritilhørighet for et stort antall næringsabonnenter kan påføre kommunen kostnader med å oppdatere fakturasystemet.

Arbeidsgruppen anbefaler å revidere kategoritilhørighet ved jevne mellomrom, f.eks. hvert femte år. Vi anbefaler da å se på forbruksdata fra årene 2024 og frem til sist avleste målerstand for den enkelte eiendom. Det høyeste vannforbruket i perioden bør legges til grunn for kategoritilhørighet.

Enkelte næringseiendommer har ikke vannmåler og betaler følgelig abonnementsgebyr etter areal. Dersom slike eiendommer utstyres med vannmåler bør kommunen endre tilordnet kategori etter to til tre år med måleravlesninger.

Samlet inntekt fra abonnementsgebyr skal dekke kommunens kapitalkostnader, dvs. kostnader knyttet til kommunens infrastruktur. En abonnent kan redusere årsgebyr for vann og avløp ved å senke vannforbruket.

3.4 Variabelt gebyr

Regelverket gir begrensede muligheter til å differensiere det variable forbruksgebyret. Det anbefales å operere med samme gebyr per m³ for alle abonnentgrupper.

Gebyret fastsettes som hovedregel etter målt forbruk for øvrige eiendommer og unntaksvis etter stipulert forbruk der vannmåler ikke er installert.

Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. Forholdstallet fremgår av gebyrregulativet. Dette er tilsvarende som i gjeldende forskrift.

Gebyr for midlertidig tilknytning er innarbeidet i bestemmelsen om gebyr etter målt forbruk (variabel del av årsgebyret). Imidlertid kan kravet om vannmåler fravikes dersom vannforbruket kan fastsettes på andre måter. I tilfeller der det ikke er mulig å installere vannmåler kan kommunen fastsette et stipulert forbruk.

3.5 Omregningsfaktor for stipulert forbruk

Regelverket understreker at det stipulerte forbruket skal i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk. I dagens gebyrregulativ for Senja stipuleres helårsboliger til et årlig forbruk på 1,2 m³ vannforbruk per m² bruksareal. Som er i tråd med Norsk Vann (2011) sin anbefaling, at omregningsfaktoren for stipulert årlig forbruk bør ligge mellom 1,1–1,3 m³ per m² bruksareal. I forslag til ny forskrift foreslås det å videreføre en omregningsfaktor på 1,2 m³ per m² bruksareal. Forholdstallet fastsettes i gebyrregulativet.

3.6 Særskilt om vannmåler mv.

Gjeldende forskrifter tar utgangspunkt i at vannmålere eies av abonnenten, i forslag til ny forskrift videreføres dette.

I forslag til ny forskrift åpnes det for at kommunen kan fastsette årsgebyret skjønnsmessig etter purring dersom abonnenten unnlater å foreta avlesning. Kommunen kan selv foreta avlesning uten ytterligere varsel til abonnenten, og kreve særskilt gebyr for dette (oppmøtegebyr for avlesning av vannmåler). Oppmøtegebyret fastsettes årlig i gebyrregulativet og satsen er basert på kostnadsdekning.

4 Gebyrsimulering

Den nye VA-forskriften danner grunnlaget for et nytt gebyrregulativ. Regulativet vedtas årlig av kommunestyret og følgende gebyrsimuleringer er kun en eksempelvis oppstilling. Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2024 ved ny og gjeldende VA-forskrift. Alle priser inkluderer mva.

4.1 Abonnements- og forbruksgebyr ved ny forskrift

Vann 2024 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/boenhet	3 594	4 300
Forbruksgebyr	kr/m ³	16,00	11,46

Tabell 4 og

avløp 2024 inkl. mva.	enhet	gjeldende	ny forskrift
fastgebyr	kr/boenhet	3 028	2 516
forbruksgebyr	kr/m ³	15,61	15,90

tabell 5 nedenfor viser abonnements- og forbruksgebyr for vann og avløp for ny og gjeldende VA-forskrift. Det er lagt til grunn at abonnementsgebyret skal dekke 100 % av kapitalkostnadene for vann og avløp. Boligeiendom, herunder fritidsbolig, skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet, mens nærings- og kombinasjonseiendommer skal betale abonnementsgebyrer etter vektete kategorier, som igjen er basert på vannforsyningskapasitet (historisk vannforbruk).

Vann 2024 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/boenhet	3 594	4 300
Forbruksgebyr	kr/m ³	16,00	11,46

Tabell 4 - Vann - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldende VA-forskrift.

Avløp 2024 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/boenhet	3 028	2 516
Forbruksgebyr	kr/m ³	15,61	15,90

Tabell 5 - Avløp - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldende VA-forskrift.

4.2 Årsgebyr bolig uten vannmåler

Omtrent 70% av abonnentene betaler i dag etter stipulert forbruk.

Stipulert - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	4 746	5 125
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	5 898	5 950
Enebolig (1 boenhet)	175	6 954	6 707
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	225	7 914	7 394
Borettslag (40 boenheter)	2 000	182 160	199 504

Tabell 6,

stipulert - årsgebyr avløp inkl. mva.	m ²	gjeldende	ny forskrift
seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	4 152	3 661
tomannsbolig (1 boenhet)	120	5 276	4 806
enebolig (1 boenhet)	175	6 306	5 855
enebolig m/hybel (2 boenheter)	225	7 243	6 809
borettslag (40 boenheter)	2 000	158 584	138 800

tabell 7 og

Stipulert - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	8 898	8 786
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	11 174	10 756
Enebolig (1 boenhet)	175	13 260	12 562
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	225	15 157	14 203
Borettslag (40 boenheter)	2 000	340 744	338 304

Tabell 8 viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for boligeiendommer med fem størrelser for stipulert forbruk; 60, 120, 175, 225 og 2000 m². Omregningsfaktoren for gebyrene er 1,2 kubikkmeter per kvadratmeter.

Stipulert - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	4 746	5 125
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	5 898	5 950
Enebolig (1 boenhet)	175	6 954	6 707
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	225	7 914	7 394
Borettslag (40 boenheter)	2 000	182 160	199 504

Tabell 6 - Simulerte vanngebyrer for ulike boligeiendommer uten vannmåler.

Stipulert - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	4 152	3 661
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	5 276	4 806
Enebolig (1 boenhet)	175	6 306	5 855
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	225	7 243	6 809
Borettslag (40 boenheter)	2 000	158 584	138 800

Tabell 7 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer uten vannmåler.

Stipulert - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	8 898	8 786
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	11 174	10 756
Enebolig (1 boenhet)	175	13 260	12 562
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	225	15 157	14 203
Borettslag (40 boenheter)	2 000	340 744	338 304

Tabell 8 - Totalt årsgebyr ved stipulert forbruk for vann og avløp

4.3 Årsgebyr bolig med vannmåler

Nesten samtlige av vann- og avløpsabonmentene betaler i dag etter målt forbruk.

Målt - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	4 554	4 988
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	5 514	5 675

Enebolig (1 boenhet)	150	5 994	6 019
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	220	7 114	6 821
Borettslag (40 boenheter)	2 000	175 760	194 920

Tabell 9,

målt - årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	gjeldende	ny forskrift
seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	3 965	3 470
tomannsbolig (1 boenhet)	120	4 901	4 424
enebolig (1 boenhet)	150	5 370	4 901
enebolig m/hybel (2 boenheter)	220	6 462	6 014
borettslag (40 boenheter)	2 000	152 340	132 440

tabell 10 og

Målt - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	8 519	8 458
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	10 415	10 099
Enebolig (1 boenhet)	150	11 364	10 920
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	220	13 576	12 835
Borettslag (40 boenheter)	2 000	328 100	327 360

Tabell 11 viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for boligeiendommer med fem ulike størrelser for målt forbruk; 60, 120, 150, 220 og 2.000 m³.

Målt - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	4 554	4 988
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	5 514	5 675
Enebolig (1 boenhet)	150	5 994	6 019
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	220	7 114	6 821
Borettslag (40 boenheter)	2 000	175 760	194 920

Tabell 9 - Simulerte vanngebyrer for ulike boligeiendommer med vannmåler.

Målt - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	3 965	3 470
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	4 901	4 424
Enebolig (1 boenhet)	150	5 370	4 901
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	220	6 462	6 014
Borettslag (40 boenheter)	2 000	152 340	132 440

Tabell 10 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer med vannmåler.

Målt - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	8 519	8 458
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	10 415	10 099
Enebolig (1 boenhet)	150	11 364	10 920
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	220	13 576	12 835
Borettslag (40 boenheter)	2 000	328 100	327 360

Tabell 11 - Totalt årsgebyr ved målt forbruk for vann og avløp

4.4 Årsgebyr næring

Næring - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m3	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	150	8 869	6 019
Forretningsbygg	750	18 469	21 495
Stort forretningsbygg	1 500	30 469	42 990
Idrettsanlegg	4 500	92 666	103 170
Kjøpesenter	15 000	280 720	275 100
Hotell	30 000	520 720	558 800
Mindre produksjonsbedrift	100 000	1 640 720	1 576 000
Produksjonsbedrift	250 000	4 040 720	3 510 000
Stor produksjonsbedrift	750 000	12 040 720	9 885 000

Tabell 12,

næring - årsgebyr avløp inkl. mva.	m3	gjeldende	ny forskrift
liten butikk	150	8 489	4 901
forretningsbygg	750	17 855	19 473
stort forretningsbygg	1 500	29 562	38 946
idrettsanlegg	4 500	89 867	101 742
kjøpesenter	15 000	269 032	298 884
hotell	30 000	503 182	602 800

tabell 13 og

Næring - Årsgebyr VA inkl. mva.	m3	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	150	17 358	10 920
Forretningsbygg	750	36 324	40 968
Stort forretningsbygg	1 500	60 031	81 936
Idrettsanlegg	4 500	182 533	204 912
Kjøpesenter	15 000	549 752	573 984
Hotell	30 000	1 023 902	1 161 600

Tabell 14 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for næringseiendommer. Det er tatt utgangspunkt i ni tenkte bedrifter for målt forbruk. Produksjonsbedriftene som har høyest vannforbruk har ikke det samme forbruket for avløp, og disse presenteres derfor kun for vanngebyrene.

Næring - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	150	8 869	6 019
Forretningsbygg	750	18 469	21 495
Stort forretningsbygg	1 500	30 469	42 990
Idrettsanlegg	4 500	92 666	103 170
Kjøpesenter	15 000	280 720	275 100
Hotell	30 000	520 720	558 800
Mindre produksjonsbedrift	100 000	1 640 720	1 576 000
Produksjonsbedrift	250 000	4 040 720	3 510 000
Stor produksjonsbedrift	750 000	12 040 720	9 885 000

Tabell 12 - Simulerte vanngebyrer for ulike næringseiendommer

Næring - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
------------------------------------	----------------	-----------	--------------

Liten butikk	150	8 489	4 901
Forretningsbygg	750	17 855	19 473
Stort forretningsbygg	1 500	29 562	38 946
Idrettsanlegg	4 500	89 867	101 742
Kjøpesenter	15 000	269 032	298 884
Hotell	30 000	503 182	602 800

Tabell 13 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike næringsseidommer

Næring - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	150	17 358	10 920
Forretningsbygg	750	36 324	40 968
Stort forretningsbygg	1 500	60 031	81 936
Idrettsanlegg	4 500	182 533	204 912
Kjøpesenter	15 000	549 752	573 984
Hotell	30 000	1 023 902	1 161 600

Tabell 14 - Samlet årsgebyr næring for vann og avløp

4.5 Hvilke endringer kan gjøres, og hvordan vil det påvirke gebyrene?

Hensikten med at forskriften skal legges ut på høring er at alle interessenter skal kunne komme med innspill, slik at alle føler seg hørt. Forslaget som legges ut på høring er et utgangspunkt. I dette kapittelet vil det legges frem en kort forklaring på hvilke endringer som kan gjøres, og hvordan det vil påvirke gebyrene.

4.5.1 Lavere vekting av abonnementsgebyrene for næring

I forslaget er det satt opp ni ulike kategorier som gir abonnentene i øverste kategori 300 fastledd. Det kan tenkes at noen ønsker en lavere vekting for disse kategoriene. Det vil gjør at man totalt sett har færre fastledd til fakturering. Siden vi skal dekke de samme kostnadene blir fastleddet høyere, som igjen berører de abonnentene med lite forbruk.

4.5.2 Annen omregningsfaktor for stipulert forbruk

I forslaget legges det opp til videreføring av dagens omregningsfaktor, på 1,2 m³ per m² BRA. Om man skulle endret denne til f.eks. 1 m³ per m² ville man hatt færre kubikk til fakturering. Fordi vi skal dekke de samme kostnadene hadde det ført til en høyere kubikkpris.

De abonnentene med lite areal hadde fått en reduksjon i gebyret, som abonnentene med måler måtte tatt kostnaden for.

4.5.3 Hvor stor andel av inntekten skal komme fra abonnementsgebyret?

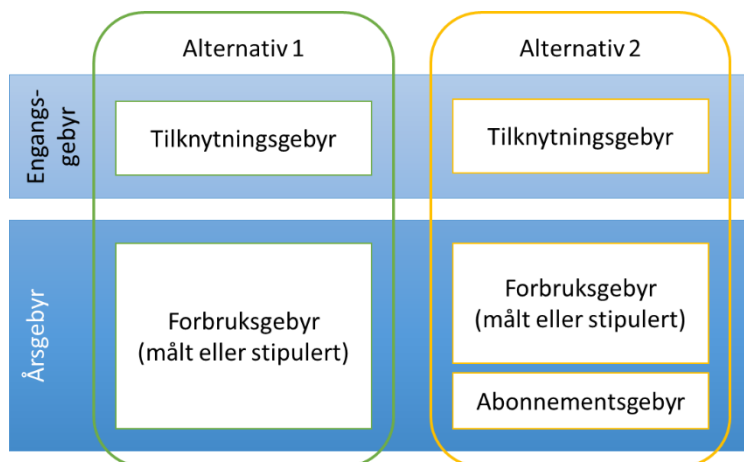
Det er en anbefaling at man knytter de faste inntektene til kommunens faste kostnader med infrastrukturen, men oppad begrenset til 50 % slik at man fortsatt har et insentiv til å spare vann. Derfor legger man opp til at inntektene fra abonnementsgebyret skal dekke kommunens kapitalkostnader, i forslaget er dette 50 %.

Om man f.eks. setter at abonnementsgebyret skal stå for 40 % av gebyrinntekten, vil det føre til at abonnementsgebyret har noe mindre betydning. Vi har fortsatt like mange fastledd til fakturering, og det vil derfor redusere prisen for abonnementsgebyret. For å kompensere må kubikkprisen økes slik at den totale inntekten vil være den samme. Denne endringen vil slå negativt ut for de abonnentene som bruker mest vann.

5 Nærmere om sentrale regler

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, samt tilhørende forskrift, sier at kommunene kan dekke inn inntil 100 % av sine kostnader til vannforsyning og avløpshåndtering gjennom gebyrer. Videre sier lovens tilhørende forskrift at gebyrene skal bestå av engangsgebyr for tilknytning og årlige gebyrer. Ved beregning av selvkost bør de til enhver tid gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester legges til grunn.

De årlige gebyrene skal enten beregnes på grunnlag av vannforbruk alene, eller en todelt gebyrordning med en fast og en variabel del. Figur 1 skisserer de to alternativene.

Figur 1 - Vann- og avløpsgebyrer

5.1 Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyret er et engangsgebyr. Det skal ikke kreves nytt gebyr ved ominnredning eller bruksendring. Kommunen har anledning til å vedta i lokal forskrift at det skal kreves et tillegg i gebyret ved tilbygg eller påbygg. Kommunen kan da bestemme at tilleggsgebyret bare skal betales når utvidelsen utgjør et visst minsteareal.

5.1.1 Kostnadsgrunnlag

I forskriften med kommentarer er det ikke spesifisert hvilke kostnader som skal dekkes inn gjennom tilknytningsgebyret, men intensjonen er at det skal dekke en forholdsmessig del av kommunens samlede kostnader med vannforsyning og avløp. Gebyret skal beregnes for den enkelte faste eiendom eller for den enkelte boenhet på eiendommen.

5.1.2 Anledning til å kreve inn gebyret

Plikt til å betale engangsgebyr for tilknytning oppstår når en ellers gebyrpliktig eiendom blir bebygd, eller når gebyrplikt for bebygd eiendom inntreer etter *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg* § 3. Kommunen bestemmer

når gebyrene forfaller til betaling. Det kan ikke stilles krav om betaling av tilknytningsgebyr før utstedelse av byggetillatelse.

5.2 Årsgebyr

5.2.1 Beregningsmåte

Årsgebyr kan beregnes på to forskjellige måter. Gebyret kan beregnes utelukkende på bakgrunn av vannforbruk, eller kommunen kan velge en todelt gebyrordning hvor årsgebyret består av en fast og en variabel del hvor den variable delen beregnes ut fra vannforbruk. Vannforbruket kan enten være målt eller stipulert ut fra bebyggelsens størrelse. Det er ikke tillatt å fastsette minimumsgebyrer. Dersom årsgebyret beregnes ut fra stipulert forbruk, skal det stipulerte forbruket i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk.

Hvis vannforbruket stipuleres, skal for boligeiendommer bebyggelsens areal legges til grunn, da dette antas å gi best uttrykk for vannforbruket over en lengre periode.

Kommunen avgjør selv om tidligere arealberegninger skal benyttes, eller om det skal foretas ny beregning. Kommunen må i den kommunale forskriften redegjøre for de beregningsprinsippene som ligger til grunn for å fastslå stipulert forbruk for ulike bruksareal. Det kan tas hensyn til bebyggelsens art og bruk, samt eiendommens størrelse og beskaffenhet. Prinsipielt gjelder at vannmengde inn = avløpsmengde ut.

Både kommunen og den enkelte gebyrpliktige kan kreve at årsforbruket skal fastsettes ut fra målt forbruk. Den enkelte gebyrpliktige må selv bekoste slik måling, og målingen må utføres med vannmåler etter kommunens anvisning.

5.2.2 Eiendom som ikke brukes som bolig (næring mv.)

For næringseiendom og andre eiendommer som ikke brukes som bolig, er hovedregelen at årsforbruket, eventuelt den variable delen av årsgebyret, beregnes på grunnlag av målt vannforbruk. Er det ikke installert vannmåler, kan det fastsettes særlige regler eller inngås særlige avtaler om beregning av gebyret.

Kommunen har begrenset adgang til å sette lavere gebyrer for disse eiendommene enn det som ville følge av kommunens ordinære beregningsmåte for boligeiendommer. Det er ikke adgang til å fastsette en ren kvantumsrabatt for storforbrukere av vann.

For gartnerier, gårdsbruk og annen virksomhet hvor avløpsmengden avviker vesentlig fra vannforbruket, kan det inngås avtale basert på avvikende avløpsmengde.

Det kan gjøres fradrag for vann som går inn i bedriftens produkter, eller av andre grunner ikke slippes ut i avløpsnett fra næringseiendommer og andre eiendommer nevnt ovenfor.

For eiendom der kommunens kostnader ved vannproduksjonen er vesentlig lavere enn den øvrige vannproduksjonen, kan forbruksgebyret for vann reduseres etter avtale.

Det kan beregnes økt avløpsvannmengde i forhold til målt vannforbruk dersom overvann føres til avløp. For eiendommer med installert sprinkleranlegg kan det gjøres særlige avtaler slik at kommunens kostnader blir dekket.

5.2.3 Fastsettelse av særlige regler

Det kan fastsettes særlige regler for eksempel for bebyggelse som bare er i bruk deler av året, som har et særlig stort areal i forhold til vannforbruk og avløpsmengde eller som har tomt som medfører stort vannforbruk. Andre kriterier, som for eksempel gebyrpliktiges privatøkonomi, antall personer eller antall våtrom i huset, kan ikke legges til grunn for gebyrberegningen. Bestemmelsen gir adgang til å fastsette ulike beregningsmåter for eiendommer med ulik bruk. Dette innebærer ikke at selve prisen per m³ vann/avløp kan settes forskjellig for de ulike eiendommene.

5.2.4 Abonnementsgebyr (fast del i todelt modell)

En eventuell fast del (abonnementsgebyr) skal være stabil og ikke avspeile variasjon i forbruk. Den faste delen av årsgebyret bør ikke hindre den enkelte abonnent i å kunne påvirke eget årsgebyr gjennom å regulere vannforbruket. Ved ressursknapphet kan kommunen vurdere å fastsette gebyret på grunnlag av forbruk alene, det vil si at gebyret bare er basert på en forbruksavhengig variabel del.

Generelt er det vanlig at den faste delen gjenspeiler de faste kostnadene (typisk kapitalkostnader) knyttet til tjenesten. Samtidig anbefales det at abonnementsgebyret ikke overstiger 50 % av årsgebyrinntektene. Dette for å fremme vannsparing.

5.2.5 Ulike gebyrsatser

Utgangspunktet er at de samme gebyrsatsene skal gjelde i hele kommunen. Følgende unntak gjelder:

1. Tilknytningsgebyret kan differensieres avhengig av om den gebyrpliktige har betalt refusjon etter plan- og bygningsloven eller andre former for opparbeidelseskostnader for tekniske anlegg som er utført etter planer godkjent av kommunen. Regler om differensierte gebyrsatser må fastsettes i kommunens forskrift.
2. Det kan fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytning- og årsgebyr dersom et vann- eller avløpsanlegg eller større enhet av dette medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige. Det kan kun fastsettes lavere gebyrsatser dersom kostnadene med å forsyne forbrukerne med vann i et vannforsyningsområde er mindre kostbart enn i et annet vannforsyningsområde i kommunen. Med gebyrsats menes kostnad per måleenhet for årsgebyr eller tilknytningsgebyr. Forbrukerkjøpsloven gir imidlertid forbruker mulighet til å kreve et passende prisavslag på levert vann dersom vannkvaliteten er dårlig i perioder.
3. Det kan videre fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytnings- og årsgebyr for ulike boligkategorier, der det er ulike kostnader forbundet med betjening av ulike boligkategorier. For eksempel kan det fastsettes lavere gebyrsatser for blokkleiligheter på bakgrunn av at kostnadene med ledningsnett er lavere per boenhet for disse boligkategoriene enn for mer spredte boligheter.
4. Det kan fastsettes høyere gebyrsats for avløpsvann som er mer forurenset enn vanlig kommunalt avløpsvann, og som det koster kommunen mer å behandle.

Begrensninger som fremgår ovenfor gjelder ikke fordelingen av den faste delen av årsgebyret ved bruk av todelt gebyrordning.

5.2.6 Andre forhold

Kommunen kan ikke ilegge tilleggsgebyr eller øke gebyrsatsen ved manglende etterlevelse av pålegg. Imidlertid kan kommunen kreve dekket faktiske direkte kostnader som kommunen har pga. manglende etterlevelse av pålegg knyttet til den enkelte eiendom.

Ved omlegging eller utbedring av avløpsledninger kan kommunen kreve at eier av tilknyttet stikkledning foretar tilsvarende omlegging eller utbedring.

Unnlater gebyrpliktig å etterkomme pålegg om utbedring av lekkasjer som medfører forurensning kan det fastsettes tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fastsettes i henhold til *forurensningslovens* § 73. Kommunen har myndighet til å vedta tvangsmulkt på de områdene hvor de etter loven og forskrifter ellers har forurensningsmyndighet. Tvangsmulkten skal ha en størrelse som gjør det ulønnsomt å ikke følge kravet. Innkrevd tvangsmulkt tilfaller staten. Se § 9-8 i forslag til ny forskrift.

Om renteplikt ved for sen betaling eller tilbakebetaling av vann- og avløpsgebyrer gjelder reglene i *lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt til kommunane* § 26 tilsvarende. Forfalt krav på årsgebyr er sikret med pant i eiendommen etter *panteloven* § 6-1.

Lokale forskrifter for fastsettelse av vann- og avløpsgebyrer er fortsatt gjeldende, så fremt de ikke er i strid mot kravene i kapittel 16 i *forurensningsforskriften* eller inntil kommunen bestemmer noe annet. Forskrifter med minimumsgebyrer skulle vært endret før 1.1.2008.

6 Gjeldende lokal forskrift

Gjeldende forskrift i Senja kommune heter *Forskrift om vann- og avløpsgebyrer* og er hjemlet i *lov av 16. mars 2012 nr. 12 om kommunale vass- og avløpsanlegg*. Forskriften ble vedtatt av Senja kommunestyre 27. mai 2014.

6.1 Tilknytningsgebyr

Dagens tilknytningsgebyr faktureres for bebygd eiendom, eller ved førstegangsoppføring av bygg på eiendom, som blir tilknyttet offentlig vann- og/eller avløpsnett. Tilknytningsgebyret for bolig- og fritidseiendom er per boenhet. For næring betales gebyret etter kategorier basert på eiendommens gebyrpliktige areal.

Tilknytningsgebyr 2024	Enhet	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Tilknytningsgebyr bolig- og fritidseiendom	Per boenhet	6 250	11 250
Tilknytningsgebyr næringseiendom	BRA < 500 m ²	11 250	20 250
Tilknytningsgebyr næringseiendom	501 - 1000 m ²	17 500	31 500
Tilknytningsgebyr næringseiendom	BRA > 1000 m ²	22 500	40 500

Tabell 15 under viser tilknytningsgebyret for 2024.

Tilknytningsgebyr 2024	Enhet	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Tilknytningsgebyr bolig- og fritidseiendom	Per boenhet	6 250	11 250
Tilknytningsgebyr næringseiendom	BRA < 500 m ²	11 250	20 250
Tilknytningsgebyr næringseiendom	501 - 1000 m ²	17 500	31 500
Tilknytningsgebyr næringseiendom	BRA > 1000 m ²	22 500	40 500

Tabell 15 - Tilknytningsgebyr 2024

6.2 Årsgebyr

Etter gjeldende forskrift betaler vann- og avløpsabonnentene i Senja kommune et todelt årsgebyr. Dette innebærer at abonnentene belastes et fastgebyr, uavhengig av forbruk, og et variabelt ledd som er fastsatt på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. Abonnementsgebyret er per boenhet for bolig- og fritidseiendommer, mens næring betaler etter kategorier basert på vannforsyningskapasitet. Stipulert forbruk er basert på beregningen av bruksareal i henhold til NS-3940 og en omregningsfaktor som fastsettes i gebyrregulativet hvert år. I gebyrregulativet for 2024 er denne satt til 1,2 m³/m².

Forbruks- og abonnementsgebyr	Enhet	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Fastgebyr	kr/boenhet	3 594	3 028
Forbruksgebyr	kr/m ³	16,00	15,61

Tabell 16 under viser abonnement- og forbruksgebyret for Senja kommune i 2024.

Forbruks- og abonnementsgebyr	Enhet	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Fastgebyr	kr/boenhet	3 594	3 028
Forbruksgebyr	kr/m ³	16,00	15,61

Tabell 16 - Forbruks- og abonnementsgebyr 2024

Årsgebyr 2024	m ³	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Målt forbruk - Leilighet	55	4 474	3 887
Målt forbruk - Tomannsbolig	110	5 354	4 745
Målt forbruk - Enebolig	165	6 234	5 604
Stipulert forbruk - Borettslag 50 m ²	60	4 554	3 965
Stipulert forbruk - Tomannsbolig 150 m ²	180	6 474	5 838
Stipulert forbruk - Enebolig 200 m ²	240	7 434	6 774

Tabell 17 under viser eksempler på årsgebyr for målt og stipulert forbruk.

Årsgebyr 2024	m ³	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Målt forbruk - Leilighet	55	4 474	3 887
Målt forbruk - Tomannsbolig	110	5 354	4 745
Målt forbruk - Enebolig	165	6 234	5 604
Stipulert forbruk - Borettslag 50 m ²	60	4 554	3 965
Stipulert forbruk - Tomannsbolig 150 m ²	180	6 474	5 838
Stipulert forbruk - Enebolig 200 m ²	240	7 434	6 774

Tabell 17 - Årsgebyr 2024

7 Arbeidsgruppen

Forslag til ny forskrift for vann og avløp er utarbeidet av plan og utviklingsenheten i Senja kommune. Momentum har vært sparringspartner.

Målsetningen med arbeidet har vært å lage en forskrift som er rettferdig, tydelig og fleksibel. Rettferdig: Gebyrene skal gjenspeile de ulike brukergruppernes kostnadsnivå på best mulig måte. Tydelig: Forskriften skal være lett å lese og håndheve med klart og forståelig språk uten uklare, eller vanskelige, formuleringer. Fleksibel: Forskriften henviser til årlige kommunestyrevedtak for gebyrenes størrelse.

Senja kommune, 1. 7. 2024.